

Мій прадід — герой

Знайомтесь, мій прадід (а моєї мами дід) Хухрянський Іван Петрович. Вісімдесят з лишком років тому по допомогу до нього зверталася чи не добра чверть містечка Ізюм, що на Харківщині. Свині, корови, собаки, коти, кролі і птиця – то все його пацієнти, яких вели до нього господарі за порятунком від різних хворей.

Сибіряк — так кликали між собою його люди — нікому не відмовляв. А Сибіряком він став, як і його батько, Петро Іванович – син козака Ізюмського слобідського полку, коли родина повернулася на батьківщину із далекого Сибір, куди вони подалися після столипінської реформи.

Минуло майже чверть століття, як немає нашого діда Сибіряка, а сім'я продовжує родинну традицію – щороку 9 травня ми збираємося за одним святковим столом. Для прадіда це було найголовніше свято. Тільки того дня з нього, неговіркового, після чарки-другої можна було почути спогади про війну. Зазвичай він не любив про це говорити. Але тоді страшні події тих років оживали в його свідомості. Тепер про ті хвилини одкровення прадіда розповідає мені моя мама, яка добре пам'ятає його.

«Кінець червня 1941 року. Військкомат. Військовий білет, виписаний поспіхом. Мене розподілили в саперну роту. Інструктори навчали нас у пришвидшеному темпі. Складного начебто нічого, але лякала думка, що моя помилка може коштувати життя багатьом. Намагався нічого не пропустити, навіть завів записник. Спочатку в кожного в душі жевріла, хоч і слабка, але надія, що все минеться, і ми знову повернемося до звичного життя», — розповідав прадід.

Та тривожний ранок одного з днів зруйнував крихкі сподівання. Пізніше прадід Іван згадуватиме: «Пролунала команда шикуватися. В руки гвинтівка, одна на трьох. До неї кілька десятків набоїв. З нас трьох ніхто не знав, що робити з цією штукою. Ми ж саперна рота. Більш досвідчені вояки нашвидкоруч навчали нас. Гвинтівки були із збитими прицілами і впоратись з ними у нас виходило слабо».

Про бойове хрещення на легендарній горі Крем'янець, що було справжнім пеклом, прадід згадував неохоче, з великим болем і сльозами на очах. Тоді на тій горі назавжди залишились сотні земляків, серед яких було немало знайомих та друзів прадіда. А кому пощастило лишитись живим — потрапили в полон.

«Наказали утримувати гору Крем'янець. Як і чим? Організації ніякої, більшість необстріляні, як і я. Молодші командири знають не набагато більше нас. Людей просто кинули на кулі. І коли почалася та страшна бійня, я вже був готовий до найгіршого. У свідомості промайнуло таке недовге життя: йому без одного року тридцять, дружина, донька та дворічні двійнята. Що буде з ними? Наступний потужний вибух та нелюдський крик односельця повернув його до реальності. Підхопивши гвинтівку, побіг уперед з усіма. Стріляти не було чим. Навкруги тіла, їх багато. Назустріч біжить чоловік із закривавленим обличчям, чимось схожий на командира. Він намагається щось сказати. Врешті збирає нас вцілілих і повідомляє, що

треба відходити, поки німці не оточили остаточно. Втім було запізно, до того ж усі були виснажені, чимало поранених. За годину нас оточили і взяли в полон.

От тоді я пережив найстрашніші години свого життя. Мені довелося вмирати тричі.

Нас зачинили у величезному корівнику. Скільки там було людей – сказати важко. Поранені стогнали, дехто лаявся, а хтось сидів тихо, понуривши голову. На ранок гітлерівці почали сортувати нас. Наказано було вийти офіцерам, потім молодшим командирам. Їх кудись відвели. Думаємо, тепер черга за нами. Коли, ні. Політруки на вихід! Серед них і мій давній приятель. Їх небагато, менше десятка. Важкі двері корівника зачинилися і невдовзі почулися постріли. Минула ніч, чи не найдовша у житті. А на ранок нас стали виводити групами по кільканадцять чоловік. Вели до дороги, обабіч якої виднівся глибокий рів. Навпроти нього стояло з десяток автоматників. І ось почалося найстрашніше: німці строчили з автоматів, люди падали у рів та біля нього, мов скошені. Переді мною ще дві групи і все, кінець... Скоріше б. І раптом... гул у небі. Підіймаємо голови. Ні, не може бути!!! Та це ж наші «ястребки»! Звідки вони тут!? Опустилися зухвало низько. Серед німців паніка. Нас знову зачиняють у корівнику. Довго тягнуться години очікування. Ввечері нас знову виводять. Я знову пасу задніх. А коли наближається моя черга, у небі з'являються наші рятівники. І знову мені пощастило! В наступне спасіння не вірив ніхто. Але кожен крадькома поглядав на небо. І чудо сталося! Хтось хрипло крикнув «рятуйся хто може!» Не змовляючись, ми кинулись у розсипну. Застрочили автомати. Я чкурнув у кукурудзу. За мною ще один чолов'яга. Моєму напарнику таки влучили в плече, тому довелося тягти його на собі. Він усе боявся, що покину його, бо мені худому було не просто волокти на собі його сто кіл. І знову мені щастить! Ми добігли кінця, здавалося, безкрайнього поля. Перед нами село».

Та невесела пригода скінчилася для Сибіряка щасливо. Щоправда, через кілька годин, як вони облаштувалися у льоху якоїсь жінки, до села таки ввійшли німці. Відтак довелося затриматися на пару місяців, поки ворог не полишив село.

А далі був непростий шлях до своїх і чотири пекельних роки війни. Втрата товаришів, наступи, мінування та розмінування, легке поранення, оточення та радість, що вкотре лишився живим. Не одну тисячу кілометрів фронтових доріг здолав прадід. Перемогу зустрів у Берліні. Це єдиний момент у розповіді, коли його лице світилося гордістю. Але остаточно війна для прадіда закінчилася у 1947 році.

Повернувся додому посивілий, але змужнілий. Парадний кітель у медалях та орденах. Деякі з них, на жаль, загубилися. Але сьогодні найціннішими сімейними реліквіями є прадідові нагороди: Орден Слави, Орден Вітчизняної війни 2 ступеня та медалі «За перемогу над Німеччиною», «За взяття Берліна».

Ось який він, мій прадід-герой!